

Силабус навчальної дисципліни
«Вплив лікарських засобів на зміну клініко-лабораторних та інструментальних показників»

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3 кредити Семестр: VII 4 рік навчання
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	Відповідно до затвердженого розкладу занять.
Викладач (-і)	Нікогосян Л.Р., завідувач кафедри, д. мед. н., професор Стречень С.Б., к. мед. н., доцент Трегуб Т.В., к. мед. н., доцент Полуденко Г.О., асистент
Контактна інформація	Довідки за телефонами: (048) – 726-48-61 E-mail: odmu_general.pharmacy@ukr.net вул. Базарна, 77 Консультації: з 14.00 до 16.00 щочетверга, з 10.00 до 14.00 щосуботи

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватись аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предметом вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Вплив лікарських засобів на зміну клініко-лабораторних та інструментальних показників» є основні типові клінічні, лабораторні та інструментальні прояви впливу лікарських засобів на показники ефективності та безпеки їх застосування, зміни перебігу захворювання, токсичні ефекти, пов'язані з передозуванням і кумуляцією, інтерференція лікарських засобів в процесі проведення клінічних досліджень.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної фармації з курсом клінічної фармакології

Пререквізити: ґрунтується на знаннях нормальної та патологічної клінічної анатомії, гістології, цитології та ембріології, медичної та клінічної біохімії, лабораторної діагностики, загальної та клінічної патологічної фізіології, мікробіології, вірусології та імунології, фармакології, фармакотерапії з основами фармакокінетики.

Постреквізити: закладає основи інтеграції з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання в процесі подальшого навчання і вивчення клінічної фармації та фармацевтичної опіки та у професійній діяльності.

Метою вибіркової навчальної дисципліни «Вплив лікарських засобів на зміну клініко-лабораторних та інструментальних показників» є підготовка фахівців, які є здатними компетентно розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницької інноваційної діяльності при плануванні та виконанні власних досліджень та підготовки студентів до якісного виконання функціональних обов'язків, пов'язаних з раціональним вибором лікарських засобів та їх впливом на клінічні, лабораторні та інструментальні показники, як показники ефективності та безпеки фармакотерапії, що здійснюється у конкретного хворого з конкретним захворюванням або синдромом.

Завдання дисципліни:

1) надання студентам знань щодо видів і механізмів впливу лікарських засобів на клініко-лабораторні та інструментальні показники;

2) вивчення основних груп лікарських засобів з позиції оцінки їх впливу на перебіг захворювання з визначенням методів оцінки ефективності та безпеки їх застосування.

Очікувані результати

У результаті вивчення вибіркової навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- види та механізми впливу лікарських засобів на клініко-лабораторні та інструментальні показники;

- визначення основних лабораторних та інструментальних показників і значимість їх в діагностичному процесі;

- методи оцінки ефективності та безпеки проведеної фармакотерапії за результатами змін клініко-лабораторних та інструментальних показників.

вміти:

- оцінювати співвідношення користь/ризик при призначенні моно- або комбінованої фармакотерапії, прогнозувати наслідки впливу лікарських засобів на клініко-лабораторні та інструментальні показники;

- обирати відповідний до характеру захворювання, його етіології та патогенезу метод і спосіб оцінки ефективності його перебігу;

- оцінювати безпечний перебіг захворювання за результатами змін лабораторно-інструментальних показників;

- прогнозувати ризики виникнення побічних реакцій внаслідок застосування лікарських засобів та призначати відповідні заходи для їх попередження і лікування;

- брати участь в проведенні найбільш розповсюджених лабораторних та інструментальних досліджень, давати їх визначення, надавати відповідну допомогу хворим під час підготовки до їх проведення.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання

Дисципліна буде викладатись у формі семінарських занять (30 годин) і організації самостійної роботи студентів (60 годин).

Консультації – індивідуальні.

При проведенні семінарських занять використовуються *методи навчання*: словесні, наочні, практичні; пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемне викладання, частково-пошуковий, дослідницький; самостійної роботи здобувачів з осмислення й засвоєння нового матеріалу роботи із застосування знань на практиці та вироблення вмінь і навичок, методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; стимулювання й мотивація навчання, контролю, самоконтролю.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичне і практичне обґрунтування вивчення впливу ЛЗ на клініко-лабораторні та інструментальні показники. Види і шляхи впливу. Визначення понять.

Тема 2. Методи і способи оцінки ефективності і безпеки застосування ЛЗ. Види побічної дії. Оцінка співвідношення користь/ризик за допомогою вивчення основних клінічних, лабораторних, інструментальних показників.

Тема 3. ЛЗ, що впливають і нормалізують артеріальний тиск (гіпотензивні, гіпертензивні): вплив на лабораторно-інструментальні показники.

Тема 4. Антиангінальні ЛЗ (нітрати, сидноніміни, бета-блокатори, антагоністи кальцію): вплив на лабораторно-інструментальні показники.

Тема 5. ЛЗ, що застосовуються для лікування серцевої недостатності (кардіотоніки глікозидної та неглікозидної природи, діуретики): вплив на лабораторно-інструментальні показники.

Тема 6. ЛЗ, що діють на центральну і периферичну нервову систему: вплив на лабораторно-інструментальні показники.

Тема 7. ЛЗ, що діють на стан судин і здатність крові до згортання (гіполіпідемічні, ангіопротектори, антитромботичні, коагулянти): вплив на лабораторно-інструментальні показники.

Тема 8. ЛЗ, що впливають на функції органів дихання: вплив на

лабораторно-інструментальні показники.

Тема 9. ЛЗ, що впливають на функції органів шлунково-кишкового тракту: вплив на лабораторно-інструментальні показники.

Тема 10. ЛЗ, що впливають на функції гепато-біліарної системи: вплив на лабораторно-інструментальні показники.

Тема 11. ЛЗ, що впливають на обмінні процеси та внутрішнє середовище організму (урикозуричні, вітаміни, гормони, ферменти, амінокислоти): вплив на лабораторно-інструментальні показники.

Тема 12. Антибактеріальні ЛЗ (антибіотики, сульфаніламід, нітрофуран, фторхінолон): вплив на лабораторно-інструментальні показники.

Тема 13. Протівірусні, протигрибкові, антипротозойні ЛЗ: вплив на лабораторно-інструментальні показники.

Тема 14. Протизапальні (нестероїдні, стероїдні), протиалергічні, імунокорегуючі ЛЗ: вплив на лабораторно-інструментальні показники.

Тема 15. Залікове заняття. Виступ з науковим повідомленням. Контроль практичних навичок і теоретичних знань.

Перелік рекомендованої літератури

1. Тиц Н.У. Энциклопедия клинических лабораторных тестов. – М.: Лабинформ, 1997. – 960 с.
2. О.И. Залюбовская, В.В. Зленко, М.Е. Березнякова, О.Н. Литвинова, Г.П. Фомина / Влияние лекарственных средств на лабораторные показатели: Учебное пособие для студентов медицинских и фармацевтических ВУЗов.– Х. Изд.во НФаУ, 2010 – 84 с.
3. Клінічна фармакологія: підручник / За ред. проф. М.І.Яблучанського, В.М.Савченка. – Харків: ХНУ ім. В.Н.Каразіна, 2011. – 405 с.
4. Клінічна фармація (фармацевтична опіка): підручник для студ. вищ. мед. (фармац.) навч. закл. / І.А.Зупанець, В.П.Черних, Т.С.Сахарова та ін. – Х.: НФАУ: Золоті сторінки, 2011. – 704 с.
5. Клінічна фармація: підручник для студентів фармацевтичних факультетів / За ред. В.П. Черних, І.А. Зупанця, І.Г. Купновицької. – Івано-Франківськ, 2013. – 1612 с.
6. Залюбовська О.І. Впливи лікарських засобів на лабораторні показники / О.І. Залюбовська, В.В. Зленко, Ю.Н. Авідзба, М.І. Литвиненко, О.М. Яворська та ін. // Навчальний посібник для бакалаврів, магістрів та лікарів-інтернів, студентів медичних, фармацевтичних вищих навчальних закладів та коледжем. – Вид. ФОП Лотох М.Г. – 2016. – 116 с.
7. Ю.М. Мостовой, А.А. Сідоров Аналіз:нормативні показники, трактування змін: Довідник для студентів та лікарів. – Вінниця, 2016. – 98 с.
8. Фармакотерапія з фармакокінетикою: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / І.В. Кіреєв, О.О. Рябова, Н.В. Жаботинська та ін.; за ред. І.В. Кіреєва. – Харків: НФАУ: Золоті сторінки, 2019. – 384 с.

9. Клінічна фармакологія: підручник / за ред. О.М. Біловола. – Вінниця: Нова Книга, 2021. – 544 с.
10. Betram G Katzung Basic and Clinical Pharmacology, 14th Edition. - McGraw-Hill Medical, 2018.- 1235 p.

Електронні ресурси:

1. <https://repo.odmu.edu.ua/xmlui/>
2. <https://info.odmu.edu.ua/>
3. <http://moz.gov.ua>
4. Державний Експертний Центр МОЗ України
<http://www.dec.gov.ua/index.php/ua/>
5. Національна наукова медична бібліотека України <http://library.gov.ua/>
6. Вісник доказової медицини: <http://www.evidence-update.ru>
7. Європейське товариство клінічних фармакологів і фармакотерапевтів:
<http://www.eacpt.org>

ОЦІНЮВАННЯ

До контрольних заходів належить *поточний контроль*. Поточна навчальна діяльність здобувачів контролюється на семінарських заняттях. Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки здобувачів: усне опитування; тестові завдання; написання наукових повідомлень. Поточне оцінювання студентів відбувається на кожному семінарському занятті (повинно бути опитано не менше 30 % студентів). Поточна навчальна діяльність здобувача оцінюється за 4-бальною (традиційною) шкалою: “5”, “4”, “3”, “2”.

Самостійна робота здобувача, яка передбачена в програмі, контролюється і оцінюється при поточному контролі.

Робоча програма дисципліни передбачає виконання за бажанням здобувача *індивідуальної самостійної роботи здобувача (ІСРЗ)*: 1) виступ здобувача із самостійно підготовленою доповіддю на кафедральному турі щорічної університетської наукової конференції; 2) захист реферату на семінарському занятті; 3) виготовлення навчальних засобів (наочні засоби - мапи, презентації, стенди тощо). Оцінка за індивідуальне завдання нараховується здобувачу лише за умов успішного його виконання та захисту. Оцінка додається до поточної успішності. Тематика індивідуального завдання може бути запропонована викладачем або здобувачем.

Підсумковий контроль не передбачено програмою.

Як результат вивчення даної дисципліни здобувач отримує «залік», який виставляється на підставі поточної навчальної діяльності здобувача за умов: відсутності пропусків занять або вчасного їхнього відпрацювання, середнього балу за поточну навчальну діяльність не менше 3,00. Залік виставляється у кінці вивчення дисципліни на підставі поточних оцінок у вигляді середнього балу (тобто середнє арифметичне всіх отриманих оцінок за традиційною шкалою,

округлене до 2 (двох) знаків після коми). Отримане середнє арифметичне з дисципліни дозволяє здійснити конвертацію в оцінку за 200-бальною шкалою для подальшого ранжування за рейтинговою шкалою (ECTS). Відповідно до отриманих балів за 200-бальною шкалою, здобувачі оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.

Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється на останньому занятті.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної фармації з курсом клінічної фармакології

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, оцінки на занятті, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізнень:

Для отримання задовільної оцінки обов'язковим є відвідування і робота на аудиторних заняттях (лекції та практичні заняття).

Запізнення здобувача дозволяється не більше ніж на 10 хвилин.

Використання мобільних пристроїв:

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.